TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Thuốc lá lậu diễn biến phức tạp, áp lực thất thu ngân sách ngày càng lớn

06:33 09/05/2026

Tình trạng buôn lậu thuốc lá đang tiếp tục diễn biến phức tạp với thủ đoạn ngày càng tinh vi, không chỉ gây thất thu ngân sách hàng nghìn tỷ đồng mỗi năm mà còn tạo áp lực lớn lên doanh nghiệp sản xuất hợp pháp. Trong bối cảnh các sản phẩm thuốc lá thế hệ mới bị cấm lưu hành nhưng vẫn được rao bán tràn lan trên mạng xã hội, nhiều chuyên gia cho rằng cần sớm hoàn thiện hành lang pháp lý và siết mạnh chế tài xử phạt để ngăn chặn tận gốc vấn nạn này.

Thuốc lá lậu bùng phát trên cả biên giới lẫn không gian mạng

Theo số liệu từ cơ quan chức năng, sau hơn một thập kỷ triển khai các giải pháp chống buôn lậu thuốc lá, hoạt động vận chuyển, tiêu thụ hàng lậu vẫn chưa được kiểm soát triệt để. Các tuyến biên giới phía Bắc như Quảng Ninh, Lạng Sơn, Lào Cai tiếp tục là điểm trung chuyển thuốc lá ngoại nhập lậu, trong khi khu vực Tây Nam Bộ vẫn là “điểm nóng” với nhiều đường dây hoạt động chuyên nghiệp.

Các đối tượng hiện không chỉ vận chuyển thủ công mà còn tận dụng công nghệ số, nền tảng thương mại điện tử và mạng xã hội để tiếp cận người tiêu dùng. Thuốc lá điện tử, thuốc lá nung nóng dù đã bị cấm từ đầu năm 2025 nhưng vẫn được quảng cáo công khai trên Facebook, TikTok hay các hội nhóm trực tuyến với mức giá rẻ, nhắm trực tiếp tới giới trẻ và học sinh.

HERO
HERO
HERO

thuốc lá nhập lậu, nguy cơ người tiêu dùng chuyển sang sử dụng hàng trôi nổi giá rẻ sẽ tăng mạnh.

Nhiều ý kiến cho rằng mức xử phạt hiện nay chưa đủ sức răn đe. Theo quy định hiện hành, hành vi buôn bán thuốc lá lậu ở quy mô nhỏ chỉ bị xử phạt hành chính vài triệu đồng, trong khi lợi nhuận từ hoạt động này rất lớn.

Đại diện Hội Tư vấn thuế Việt Nam đề xuất sửa đổi các quy định liên quan theo hướng tăng mạnh mức phạt tiền, đồng thời hạ ngưỡng xử lý hình sự đối với hành vi buôn bán thuốc lá nhập lậu. Theo đó, những trường hợp tái phạm hoặc cố tình chia nhỏ số lượng để né xử lý hình sự cũng cần được xem xét truy cứu trách nhiệm nghiêm khắc hơn.

Các chuyên gia cũng cho rằng việc siết chặt khâu bán lẻ sẽ là giải pháp quan trọng để chặn đầu ra của thuốc lá lậu. Nếu các cửa hàng, đại lý không dám kinh doanh hàng nhập lậu do chế tài đủ mạnh, thị trường tiêu thụ sẽ bị thu hẹp đáng kể.

Ngoài chế tài, việc ứng dụng công nghệ vào quản lý và chia sẻ dữ liệu liên ngành cũng được xem là yếu tố then chốt. Đại diện Ban Chỉ đạo 389 quốc gia cho biết cần xây dựng hệ thống dữ liệu dùng chung giữa Hải quan, Công an, Bộ đội Biên phòng và Quản lý thị trường nhằm tăng hiệu quả giám sát, truy vết và xử lý vi phạm.

Song song đó, trách nhiệm của chính quyền địa phương cũng cần được gắn trực tiếp với kết quả chống buôn lậu trên địa bàn. Đây được xem là giải pháp để nâng cao tính chủ động và hạn chế tình trạng buông lỏng quản lý ở cơ sở.

Đáng chú ý, Tòa án nhân dân tối cao đã có hướng dẫn xác định thuốc lá điếu nhập lậu là hàng cấm. Điều này đồng nghĩa với việc các hành vi vận chuyển, buôn bán, tàng trữ thuốc lá lậu đều có thể bị xử lý hình sự nếu đủ căn cứ theo quy định của Bộ luật Hình sự.

Theo các chuyên gia, chống thuốc lá lậu không đơn thuần là bảo vệ doanh nghiệp trong nước mà còn liên quan trực tiếp đến nguồn thu ngân sách, trật tự thị trường và sức khỏe cộng đồng. Trong bối cảnh hoạt động buôn lậu ngày càng tinh vi, việc xây dựng một hành lang pháp lý đủ mạnh cùng cơ chế kiểm soát đồng bộ từ biên giới đến thị trường nội địa sẽ là điều kiện tiên quyết để ngăn chặn hiệu quả dòng chảy thuốc lá lậu trong thời gian tới.

Nam Sơn